

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ കിഷ്കിന്ധാകാണ്ഡേ

॥ തൃതീയഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ തൃതീയഃ സർഗഃ ॥

ഹനുമതാ ശ്രീരാമലക്ഷ്മണയോർവനേ ആഗമനസ്യ കിം കാരണമിതി
ജിജ്ഞാസാകരണമാത്മനഃ സുഗ്രീവസ്യ ച പരിചയദാനം ശ്രീരാമേണ
തദ്വചനാനാം പ്രശംസനം കൃത്യാ ലക്ഷ്മണസ്യ സ്വപക്ഷതോ
വാർതാകരണേ നിയോജനം ലക്ഷ്മണേന സ്വീയേദ്ഭൃഗ്മനേ സ്വീകൃതേ
ഹനുമതോ ഹർഷശ്ച

വചോ വിജ്ഞായ ഹനുമാൻ
സുഗ്രീവസ്യ മഹാത്മനഃ |
പർവതാദ്യുഷ്യമുകാത് തു
പുപ്ലുവേ യത്ര രാഘവൗ || 4.3.1 ||

കപിരൂപം പരിത്യജ്യ
ഹനുമാൻ മാരുതാത്മജഃ |
ദിക്ഷുരൂപം തതോ ഭേജേ
ശംബുദ്ധിതയാ കപിഃ || 4.3.2 ||

തതശ്ച ഹനുമാൻ വാചാ
ശ്ലക്ഷ്ണയാ സുമനോജ്ഞയാ |
വിനീതവദുപാഗമ്യ
രാഘവൗ പ്രണിപത്യ ച || 4.3.3 ||

ആബഭാഷേ ച തൗ വീരൗ
 യഥാവത് പ്രശശംസ ച |
 സമ്പൂജ്യ വിധിവദ് വീരൗ
 ഹനുമാൻ വാനരോത്തമഃ || 4.3.4 ||

ഉവാച കാമതോ വാക്യം
 മൃദു സത്യപരാക്രമൗ |
 രാജർഷിഭേവപ്രതിമൗ
 താപസൗ സംശിതവ്രതൗ || 4.3.5 ||

ദേശം കഥമിമം പ്രാപ്തൗ
 ഭവന്തൗ വരവർണിനൗ |
 ത്രാസയന്തൗ മൃഗഗണാ -
 നൻയാംശ്ച വനചാരിണഃ || 4.3.6 ||

പമ്പാതീരരുഹാൻ വൃക്ഷാൻ
 വീക്ഷമാണൗ സമന്തതഃ |
 ഇമാം നദീം ശുഭജലാം
 ശോഭയന്തൗ തരസ്വിനൗ || 4.3.7 ||

ധൈര്യവന്തൗ സുവർണാഭൗ
 കൗ യുവാം ചീരവാസസൗ |
 നിഃശ്വസന്തൗ വരഭൂജൗ
 പീഡയന്താവിമാഃ പ്രജാഃ || 4.3.8 ||

സിംഹവിപ്രേക്ഷിതൗ വീരൗ
 മഹാബലപരാക്രമൗ |
 ശക്രാപനിഭേ ചാപേ
 ഗൃഹീത്യാ ശത്രുനാശനൗ || 4.3.9 ||

ശ്രീമന്തേ രൂപസമ്പന്നൗ
 വൃഷഭദ്രേശ്വവിക്രമൗ |
 ഹസ്തിഹസ്തോപമഭുജൗ
 ദ്യുതിമന്തേ നരർഷഭൗ || 4.3.10 ||

പ്രഭയാ പർവതേന്ദ്രാസൗ
 യുവയോരവഭാസിതഃ |
 രാജ്യാർഹാവമരപ്രഖ്യൗ
 കഥം ദേശമിഹാഗതൗ || 4.3.11 ||

പദ്മപത്രേക്ഷണൗ വീരൗ
 ജടാമണ്ഡലധാരിണൗ |
 അന്യോന്യസദൃശൗ വീരൗ
 ദേവലോകാദിഹാഗതൗ || 4.3.12 ||

യദൃച്ഛയേവ സമ്പ്രാപ്തൗ
 ചന്ദ്രസൂര്യൗ വസുന്ധരാം |
 വിശാലവക്ഷസൗ വീരൗ
 മാനുഷൗ ദേവരൂപിണൗ || 4.3.13 ||

സിംഹസ്തന്ധൗ മഹോത്സാഹൗ
 സമദാവിവ ഗോവൃഷൗ |
 ആയതാശ്ച സുവൃത്താശ്ച
 ബാഹവഃ പരിഘോപമാഃ || 4.3.14 ||

സർവഭൂഷണഭൂഷാർഹാഃ
 കിമർഥം ന വിഭൂഷിതാഃ |
 ഉഭൗ യോഗ്യാവഹം മന്യേ
 രക്ഷിതും പൃഥിവിമിമാം || 4.3.15 ||

സസാഗരവനാം കൃത്സ്നാം
 വിന്ധ്യമേരുവിഭൂഷിതാം |
 ഇമേ ച ധനുഷീ ചിത്രേ
 ശ്ലക്ഷ്ണേ ചിത്രാനുലേപനേ ||4.3.16 ||

പ്രകാശേതേ യഥേന്ദ്രസ്യ
 വജ്രേണ ഹേമവിഭൂഷിതേ |
 സമ്പൂർണാശ്ച ശിതൈർബാണൈ -
 സ്തൂണാശ്ച ശുഭദർശനാഃ ||4.3.17 ||

ജീവിതാന്തകരൈർഘോരൈ -
 ര്ജ്ജുലദ്ഭിരിവ പന്നഗൈഃ |
 മഹാപ്രമാണൗ വിപുലൗ
 തപ്തഹാടകഭൂഷണൗ ||4.3.18 ||

ഖഡ്ഗാവേതൗ വിരാജേതേ
 നിർമുക്തഭൂജഗാവിവ |
 ഏവം മാം പരിഭാഷന്തം
 കസ്യാദ് വൈ നാഭിഭാഷതഃ ||4.3.19 ||

സുഗ്രീവോ നാമ ധർമാത്മാ
 കശ്ചിദ് വാനരപുംഗവഃ |
 വീരോ വിനികൃതോ ഭ്രാത്രോ
 ജഗദ്ഭ്രമതി ദുഃഖിതഃ ||4.3.20 ||

പ്രാപ്തോഹം പ്രേഷിതസ്തേന
 സുഗ്രീവേണ മഹാത്മനാ |
 രാജ്ഞാ വാനരമുഖ്യാനാം
 ഹനുമാൻ നാമ വാനരഃ ||4.3.21 ||

യുവാഭ്യാം സ ഹി ധർമാത്മാ
 സുഗ്രീവഃ സഖ്യമിച്ഛതി |
 തസ്യ മാം സചിവം വിത്തം
 വാനരം പവനാത്മജം || 4.3.22 ||

ഭിക്ഷുരുപപ്രതിച്ഛന്നം
 സുഗ്രീവപ്രിയകാരണാത് |
 ഋഷ്യമുകാദിഹ പ്രാപ്തം
 കാമഗം കാമചാരിണം || 4.3.23 ||

ഏവമുക്ത്യാ തു ഹനുമാം -
 സ്തൗ വീരൗ രാമലക്ഷ്മണൗ |
 വാക്യജ്ഞൗ വാക്യകുശലഃ
 പുനർനോവാച കിഞ്ചന || 4.3.24 ||

ഏതച്ഛൂത്യാ വചസ്തസ്യ
 രാമോ ലക്ഷ്മണമബ്രവീത് |
 പ്രഹൃഷ്ടവദനഃ ശ്രീമാൻ
 ഭ്രാതരം പാർശ്വതഃ സ്ഥിതം || 4.3.25 ||

സചിവോഽയം കപീന്ദ്രസ്യ
 സുഗ്രീവസ്യ മഹാത്മനഃ |
 തമേവ കാങ്ക്ഷമാണസ്യ
 മമാന്തികമിഹാഗതഃ || 4.3.26 ||

തമഭ്യഭാഷ സൗമിത്രേ
 സുഗ്രീവസചിവം കപിം |
 വാക്യജ്ഞം മധുരൈർവാക്യൈഃ
 സ്നേഹയുക്തമരിന്ദമം || 4.3.27 ||

നാനുഗ്വേദവിനീതസ്യ
 നായജൂർവേദധാരിണഃ |
 നാസാമവേദവിദുഷഃ
 ശക്യമേവം വിഭാഷിതും || 4.3.28 ||

നൂനം വ്യാകരണം കൃത്സ്ന -
 മനേന ബഹുധാ ശ്രുതം |
 ബഹു വ്യാഹരതാനേന
 ന കിഞ്ചിദപശബ്ധിതം || 4.3.29 ||

ന മുഖേ നേത്രയോശ്ചാപി
 ലലാടേ ച ഭ്രുവോസ്തഥാ |
 അന്യേഷ്യപി ച സർവേഷു
 ദോഷഃ സംവിദിതഃ ക്വചിത് || 4.3.30 ||

അവിസ്തരമസന്ദിഗ്ധ -
 മവിലംബിതമവ്യഥം |
 ഉരഃസ്ഥം കംഠം വാക്യം
 വർത്തതേ മധ്യമസ്വരം || 4.3.31 ||

സംസ്കാരക്രമസമ്പന്നാ -
 മദ്ഭൂതാമവിലംബിതാം |
 ഉച്ചാരയതി കൽയാണീം
 വാചം ഹൃദയഹർഷിണീം || 4.3.32 ||

അനയാ ചിത്രയാ വാചാ
 ത്രിസ്ഥാനവൃഞ്ജനസ്ഥയാ |
 കസ്യ നാരാധ്യതേ ചിത്ത -
 മുദ്യതാസേരരേരപി || 4.3.33 ||

ഏവംവിധോ യസ്യ ദൂതോ
 ന ഭവേത് പാർഥിവസ്യ തു |
 സിദ്ധ്യന്തി ഹി കഥം തസ്യ
 കാർയാണാം ഗതയോനഘ || 4.3.34 ||

ഏവംഗുണഗണൈർയുക്താ
 യസ്യ സ്യുഃ കാർയസാധകാഃ |
 തസ്യ സിദ്ധ്യന്തി സർവ്വേർഥാ
 ദൂതവാക്യപ്രചോദിതാഃ || 4.3.35 ||

ഏവമുക്തസ്തു സൗമിത്രിഃ
 സുഗ്രീവസചിവം കപിം |
 അഭ്യഭാഷത വാക്യജ്ഞോ
 വാക്യജ്ഞം പവനാത്മജം || 4.3.36 ||

വിദിതാ നൗ ഗുണാ വിദ്വൻ
 സുഗ്രീവസ്യ മഹാത്മനഃ |
 തമേവ ചാവാം മാർഗാവഃ
 സുഗ്രീവം പ്ലവഗേശ്വരം || 4.3.37 ||

യഥാ ബ്രവീഷി ഹനുമൻ സുഗ്രീവവചനാദിഹ |
 തത് തഥാ ഹി കരിഷ്യാവോ വചനാത് തവ സത്തമ || 4.3.38 ||

തത് തസ്യ വാക്യം നിപുണം നിശമ്യ
 പ്രഹൃഷ്ടരുപഃ പവനാത്മജഃ കപിഃ |
 മനഃ സമാധായ ജയോപപത്തൗ
 സഖ്യം തദാ കർതുമിയേഷ താഭ്യാം || 4.3.39 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
 കിഷ്കിന്ധാകാണ്ഡേ ത്യതീയഃ സർഗഃ ||